

Cultura | Actualitzat el 21/11/2017 a les 13:50

Lluís Calvo celebra 30 anys de trajectòria: «La resistència és la raó de ser de la poesia»

L'autor publica "Llum a l'arsenal", una antologia panoràmica de cent poemes del conjunt de la seva obra, feta al llarg de tres dècades de feina | "Qualsevol cosa aclamada per uns quants mitjans es pot convertir en fenomen literari. I me'n malfio", afirma

L'escriptor Lluís Calvo celebra trenta anys de trajectòria | Carles Mercader

Si l'any 2016 va ser el d'Antònia Vicens (<https://www.naciodigital.cat/noticia/105761/antonia/vicens/exigencia/perfeccio>), és molt probable que l'any 2017 sigui de Lluís Calvo (<https://lluiscalvo.wordpress.com/>) (Saragossa, 1963): no perquè s'hagi organitzat des de cap institució, ni des dels poders, sinó perquè hi ha hagut una autèntica onada de suport popular a un autor ja fonamental de la literatura catalana. Un autor que, precisament enguany, celebra tres dècades de trajectòria literària.

Per fer efectiva l'efemèride, Calvo ens obsequia amb una obra nova, *Talismà* (<http://www.labreuedicions.com/talisma-lluiscalvo/>), publicada a LaBreu Edicions la passada primavera, i ara amb *Llum a l'arsenal* (<http://www.leonardmuntanereditor.cat/producte/llum-a-larsenal-cente-poemes-antologia-1987-2017/>), a La Fosca de Leonard Muntaner Editor. Aquest darrer, un títol que és una immillorable porta d'entrada a l'univers d'un creador polifacètic: es tracta d'una antologia panoràmica de cent poemes del conjunt de l'obra poètica de Lluís Calvo durant tres dècades de feina incessant, que continua.

Entre *Veïnatge d'hores*, Premi Amadeu Oller a l'any 1987, i *Llum a l'arsenal*, hi ha un mateix fil conductor: passió, enginy, cervell i qualitat al servei d'una de les poètiques més incorruptibles. El que tenim a davant és una veu que ha anat fent camí amb absoluta llibertat i amb la voluntat de trencar motlles, tot el que faci falta per obrir les possibilitats expressives de la nostra llengua i per deixar les portes obertes als que han vingut després, sempre tenint en compte els que ens han precedit. I això és, precisament, el que fan els mestres.

- Com se sent amb aquests trenta anys de trajectòria a les espatlles?

- Els trenta anys són una manera de mirar enrere i projectar-me cap al futur. Ha estat l'excusa perfecta per treure els cent poemes que componen *Llum a l'arsenal*, que com indica el títol és un intent de fer llum, d'il·luminar tot el que ha suposat aquest període, des que el 1987 vaig publicar el meu primer llibre, *Veïnatge d'hores*, que va guanyar el premi Amadeu Oller i va aparèixer a Llibres del Mall. Des de llavors han passat moltes coses, he petjat molts territoris verbals i físics, i també he anat confegint una manera de fer que no s'acomoda en cap estil ni vol aturar-se en un lloc fix. Com ha dit recentment Sebastià Perelló, en referència a *Llum a l'arsenal*, ¿escriure és extralimitar-se, bellugar-se en la disconformitat?. Em sembla una molt bona definició de la meua tasca durant tot aquest temps. El cert és que estic satisfet amb aquest mirador sobre el bosc, o sobre l'arsenal del verb que guspireja. L'escriptura, però, és un trescar incessant, un caminar a les palpentes en terreny desconegut.

- L'escriptura és, per tant, una lluita contínua?

- Sí, sempre. D'una banda lluita amb un mateix, contra els confortos i les visions acomodaticies. Contra l'estil que s'enquista. Contra la forma que funciona de manera confortable i que ens instal·la en una falsa sensació de seguretat. Tot això ho intento enderrocar a través de l'experimentació i el canvi continu. I de l'altra banda, hi ha lluita contra el món de la comunicació, de les grans editorials, del periodisme banal, de tot un món literari escleròtic en què es juguen falsos prestigis personals. Però en el fons un cert ambient hostil afavoreix la creativitat personal, la llibertat absoluta. I et permet fer el que vols sense cap tallafoc que no provingui de les pròpies prevencions formals i ètiques.

- Ha tocat els gèneres de la poesia, la narrativa i l'assaig, però sobretot ha tingut repercussió en poesia i en assaig, per què creu que és així?

- En el cas de l'assaig tota la vida n'he llegit, sobretot filosofia. De fet vaig començar a escriure assaig per no carregar les novel·les d'idees i pensaments. El reconeixement en el camp assagístic -si es pot parlar de reconeixement- va ser molt més ràpid que en el terreny poètic. Dels motius no en tinc ni idea. Coses que passen en aquesta Catalunya misteriosa. Jo he aplicat el mateix rigor als tres gèneres. En el camp de la narrativa, però, la meua manera de fer va xocar amb moltes resistències. El costumisme encara és vigent, i costa entrar en els lectors amb textos que vagin més enllà de l'anècdota i la diversió, coses tal vegada interessants però que no ho són tot. Sovint els meus prosistes catalans favorits estan fora del corrent dominant, com Sebastià Perelló, Núria Perpinyà, Adrià Pujol, Josep Maria Argemí o Joan Jordi Miralles, per dir-ne només uns quants. Però tornant a la poesia he de dir que també m'ha costat obrir-me camí. Segurament perquè sempre he partit d'una manera de fer molt meua, molt individual i singular. És allò que diu Meschonnic: ¿l'artista artista és nominalista?.

- Tornem una mica al principi, si vol. Com es va sentir quan va guanyar el Premi Amadeu Oller, ara fa trenta anys?

- Vaig sentir una gran emoció i també una certa sensació de descreença. Era el primer premi gros i me'l van concedir el dia del meu aniversari. Recordo que un periodista de TVE a Sant Cugat em va fer unes preguntes i només vaig poder balbucejar quatre incoherències, a causa dels nervis. Evidentment aquella petita entrevista no va aparèixer mai. La meua relació amb la premsa sempre

ha estat una mica conflictiva (riu).

- Però, en canvi, la relació amb les noves generacions ha estat sempre molt profitosa, i això ha fet que més i més lectors s'hagin acostat a la seva obra. No és això el que importa, en el fons?

- Amb aquesta relació s'ha creat una obertura. Cap a altres autors i cap a maneres de dir amb què em sento molt proper. De fet per interessos artístics, per la manera de veure i entendre la literatura, em sento molt més a prop dels nascuts als 80 i als 90 que dels autors de la meua generació. Sempre he defensat una literatura d'hibridacions, d'hibridacions de discursos forts, i la visió en els anys 80 era absolutament conservadora, amb una manera de procedir que tenia regles i conductes molt taxatives. Sortir-se de la via equivalia a morir en vida. Tot era molt autoritari, tret d'alguns nuclis de resistència contracultural on jo tampoc encaixava per edat. Per tant, contra l'autisme dels mitjans de comunicació i del món literari, em vaig acostumar a treballar en xarxa, de manera totalment horitzontal. Sense saber que aquest seria el paradigma que dominaria una part del món artístic en el tombant de segle, almenys la part del món artístic que més m'interessa, la que em sacseja de debò.

- I no ha patit moments de defalliment, durant aquests 30 anys?

- Bé, sempre hi ha moments de tot. Algunes vegades estic temptat d'engegar a dida l'escriptura. Però sempre hi ha el cuc que rosega per dins. I al final l'acte creatiu és totalment lliure i no té res a veure amb les contingències i misèries del món literari. I aquí hi ha la clau i el desllorigador. La llibertat t'empeny, el mot t'arrossega. I en aquesta màxima llibertat hi ha el reialme del poema.

- D'on va sorgir la idea d'aquesta antologia de cent poemes per a trenta anys titulada *Llum a l'arsenal*?

- Amb David Jiménez i Cot, poeta i crític que ha estat el curador de l'antologia, vam parlar fa sis o set anys d'endegar aquest projecte. Jo, en aquell moment, ho veia una mica prematur. Fer una feina com aquesta era una cosa complexa, però com que tot plegat es va allargar molt, al final em vaig adonar que l'antologia podria estar enllestida amb motiu dels 30 anys de trajectòria, cosa que no se'ns havia acudit anteriorment. I així va ser com va aparèixer.

Lluís Calvo Foto: Carles Mercader

- I com ha anat el treball amb David Jiménez i Cot, amb Jordi Marrugat i amb Maria Muntaner?

- Sense el suport entusiasta de Maria Muntaner, *Llum a l'arsenal* no hauria aparegut. Quan vaig publicar *Selvàtica* (<http://www.leonardmuntanereditor.cat/producte/selvatica/>) vaig comentar-li la possibilitat de fer una antologia sense cap pressa i Maria Muntaner es va mostrar molt receptiva. Amb David Jiménez la relació també ha estat molt fluïda. És molt bon lector i ha fet una tasca del tot acurada. Hem parlat molt i la seva mirada crítica m'ha servit per comprendre millor tot el que havia escrit. I pel que fa a Jordi Marrugat (<https://jordimarrugat.wordpress.com>), considero que és un dels grans crítics del moment, un analista entusiasta i implacable alhora. I una d'aquelles persones que qualsevol cultura tindria en el lloc més alt. Ha escrit tot un recorregut de la meua obra, de manera minuciosa. I ha situat cada llibre de manera lúcida. N'estic molt content, de tot plegat.

- Quins han estat els criteris per seleccionar aquests cent poemes? Per què uns sí i per què uns no d'entre els seus vint-i-un volums poètics fins ara?

- Ha costat deixar de banda certs poemes. Però també és cert que hi ha aferraments que cal superar. Vam establir la xifra de cent poemes perquè el volum fos manejable i assequible. I, entre aquests poemes, n'hi ha de ben llargs. En l'antologia hi ha un cert desequilibri totalment volgut: dels primers llibres hi ha pocs poemes, mentre que el gruix de l'antologia s'inclina cap a les últimes obres. Al final la qualitat ha estat el criteri determinant, com ha de ser en una obra d'aquestes característiques. Però tinc clar que es podien haver triat cent poemes del tot diferents. N'hi ha molts que sento ben meus i que, en canvi, no apareixen aquí.

- I què tal l'experiència de publicar a la col·lecció La Fosca? Ja hi va publicar *Selvàtica*, com ha esmentat?

- La Fosca és una de les grans col·leccions del nostre país, un d'aquells llocs on tothom voldria publicar. Per tant em sento privilegiat.

- Però, què és el que creu que fa que una col·lecció tingui força i pes?

- El fet de creure de debò en la poesia és fonamental. Quan reps un bon original has de ser conscient que tens un tresor únic entre les mans. Cal fer un bon catàleg, procurar que els teus llibres siguin ben visibles, vetllar per la qualitat exquisida sense caure en pressions ni oportunitats. Saber dir que no és tan important com tenir bon olfacte. I això no té res a veure amb els prestigis. Intuir que darrere d'un autor desconegut hi ha una trajectòria de futur és del tot imprescindible. Olfacte lector, fet i fet. Tots aquests factors contribueixen a bastir una bona col·lecció de poesia. En el nostre món literari hi ha massa gent que s'apunta al carro guanyador quan algun autor comença a sonar, quan s'esmolten les consagracions. Entre l'amor i els moviments borsaris, purament especulatiu, hi ha un gran abisme.

- De fet sempre ha apostat per les editorials independents, des de LaBreu fins a Lleonard Muntaner tot passant per Terrícola, per què?

- La resposta és senzilla: els grans grups han renunciat a la poesia i, a més, tampoc sembla que la meua escriptura els interessen gaire. Crec que esperen veure'm amb cadira de rodes o mig mort, d'acord amb aquesta satisfacció morbosa, i força sàdica, que molts catalans experimenten envers els escriptors. En aquest país els reconeixements s'atorguen quan un està a punt de traspasar la ratlla del camp de tennis, per dir-ho com Joan Teixidor. Tot i que no cal perdre de vista allò que deia Pere March: "Al punt com naix comença de morir" (riu). Per tant cadascú ha de trobar l'hàbitat que més li escau. Les editorials independents creuen en la poesia i en els seus autors. I a més pots parlar-hi sense les barreres enutjoses dels grans grups, en què tot són detectors de metalls, guàrdies, filtres, secretaris i caps de premsa. Escolti: jo vull parlar amb l'editor! Per mi el tracte directe és molt important. I el fet que creguin en el que fas. La resistència cultural és una manera de viure, i més encara en aquests temps.

- Parlant de resistència, no és precisament la resistència un fet gairebé endèmic en poesia?

- La resistència és la raó de ser de la poesia. Resistència pel fet d'escriure'n, de fer-ho en català i a més en editorials independents. Independència màxima, resistència total. Cal una certa fe en el que un fa, en els mots que es van confegint amb el temps. El gran problema que tenim és que s'està perdent la lectura crítica. Qualsevol cosa aclamada per uns quants mitjans es pot convertir en fenomen literari. I me'n malfio. Si en la història cal anar a les fonts, en literatura hem d'anar directament als textos i interpretar-los des de la nostra visió personal i crítica. Jo ho tinc ben clar: qui va només cap a allò que sona no li ressona res a dins.

- I quins projectes té ara entre mans?

- Estic enllestit un llibre que sortirà a la col·lecció Jardins de Samarcanda de Cafè Central el 2019. És un llibre, que he fet a cavall d'Austràlia, el Pirineu i els Andes. Vicenç Altaïó en farà l'epíleg i també duu obres d'Alfons Borrell i de Jordi Fulla. És una obra que busca, d'aquesta manera, la compenetració i l'aiguabarreig de diverses arts. També estic escrivint un pròleg per a un llibre de prosa de Jordi Pàmias, un dietari molt especial. He participat amb una narració en un llibre col·lectiu, publicat per Llegir en Català, que duu per títol *Vols dir que som això?*, en què diversos escriptors parlem de símbols dels catalans. A mi m'ha tocat els ous de Dalí. I fa poc també vaig enllestit l'epíleg d'un llibre pòstum de Carles Hac Mor: *Tant per tant, subpoemes* (<https://www.escriptors.cat/?q=node/14824>), que ha publicat Fonoll. Han aparegut uns poemes meus traduïts al portuguès a la *Revista Brasileira*, de l'Acadèmia de Lletres d'aquest país. Una important iniciativa de Jordi Valls, que és el nostre guaita de la literatura sud-americana i que fa aquesta tasca sense cap mena de suport institucional. S'han traduït poemes de *Selvàtica* escrits a

São Paulo i Rio de Janeiro, o sigui que la cosa adquireix un sentit redoblat. A banda d'això, Lola Nieto m'ha demanat uns poemes per a la revista Kokoro. I vull tornar a escriure assaig, però ja serà a partir de l'any vinent. La feina no s'atura!